



# Zaměstnávání občanů Ukrajiny, kteří přicházejí do České republiky v souvislosti s válečným konfliktem

## Informace k zaměstnávání občanů Ukrajiny, kteří přicházejí do České republiky v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině a uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění na děti v průběhu roku 2022

Zaměstnavatel může uzavřít se zaměstnancem podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, pracovní smlouvu, dohodu o pracovní činnosti nebo dohodu o provedení práce. V případě dohody o pracovní činnosti je rozsah práce omezen polovinou pracovní doby pracovního týdne, v případě dohody o provedení práce maximálně 300 hodinami u jednoho zaměstnavatele za kalendářní rok.

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“), jsou příjmy plynoucí na základě pracovní smlouvy, dohody o pracovní činnosti a dohody o provedení práce podřazeny pod příjmy ze závislé činnosti podle § 6 odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů – plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce.

Každý poplatník (zaměstnanec), tedy i cizí státní příslušník, má ze zákona o daních z příjmů právo předložit plátcovi daně (zaměstnavateli) učiněné prohlášení poplatníka k dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (dále jen „prohlášení“) do třiceti dnů po nástupu do zaměstnání a každoročně do 15. února pro běžné zdaňovací období. Prohlášení poplatník předkládá, jak je výše uvedeno, zaměstnavateli a není při tom rozhodné, zda zaměstnanec uzavřel se zaměstnavatelem pracovní smlouvu, dohodu o pracovní činnosti nebo dohodu o provedení práce, případně jejich kombinaci. Předložení učiněného prohlášení má jedinou podmínku, na jedno období, může být předloženo pouze u jednoho zaměstnavatele, **nemůže být platné u více zaměstnavatelů současně**. Předložené prohlášení představuje základní podmínku pro možnost zaměstnance uplatňovat při zdanění příjmů ze závislé činnosti u zaměstnavatele slevy na dani a daňové zvýhodnění na děti.

### Slevy na dani vymezuje zákon o daních z příjmů v § 35ba odst. 1, § 35bb a § 35d:

- slevu základní 30 840 Kč – měsíčně 2 570 Kč
- slevu na manžela/manželku – 24 840 Kč
- základní slevu na invaliditu 2 520 Kč – měsíčně 210 Kč
- rozšířenou slevu na invaliditu 5 040 Kč – měsíčně 420 Kč

- slevu na držitele průkazu ZTP/P 16 140 Kč – měsíčně 1 345 Kč
- slevu na studenta 4 020 Kč – měsíčně 335 Kč
- slevu za umístění dítěte 16 200 Kč.

#### **Daňové zvýhodnění na děti vymezuje zákon o daních z příjmů v § 35c a § 35d:**

- na jedno dítě 15 204 Kč – měsíčně 1 267 Kč
- na druhé dítě 22 320 Kč – měsíčně 1 860 Kč
- na třetí a další dítě 27 840 Kč – měsíčně 2 320 Kč.

Pro uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění však není rozhodující pouze prohlášení poplatníka, ale také skutečnost o jakého poplatníka se jedná. Zákon o daních z příjmů v § 2 definuje dvě základní skupiny poplatníků – **daňové rezidenty České republiky** a **daňové nerezidenty**. Pro uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění na děti je rozhodné, do které skupiny poplatníků zaměstnanec náleží. Pokud se jedná o **daňového rezidenta České republiky**, který předložil svému zaměstnavateli učiněné prohlášení, může uplatnit měsíčně jednou dvanáctinou všechny slevy definované v § 35ba zákona o daních z příjmů, na které prokáže nárok, s výjimkou slevy na manžela/manželku a slevy za umístění dítěte, které lze uplatnit až po skončení zdaňovacího období. **Daňový rezident České republiky** může také uplatnit měsíčně daňové zvýhodnění na děti.

**Daňoví rezidenti** Ukrajiny však mohou uplatnit, a to i v průběhu roku u svého zaměstnavatele, pouze **slevu základní na poplatníka a slevu na studenta**.

**Zaměstnavatelé, kteří zaměstnají občany Ukrajiny, budou muset při zdaňování jejich příjmů ze závislé činnosti a při uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění znát odpověď na otázku, zda se jedná o daňové rezidenty České republiky nebo daňové nerezidenty, přičemž z níže popsaných pravidel je zřejmé, že ve většině případů se bude i nadále jednat o české daňové nerezidenty (daňové rezidenty Ukrajiny).**

Při určení daňového rezidentství se nejprve berou do úvahy kritéria uvedená v tuzemských právních předpisech obou dotčených států, tzn. v daném případě České republiky a Ukrajiny.

Kritéria daňového rezidentství fyzických osob jsou v České republice upravena v ust. § 2 odst. 2, 3 a 4 zákona o daních z příjmů. Daňovým rezidentem České republiky je fyzická osoba, která má v České republice bydliště nebo se zde zdržuje alespoň 183 dnů v daném kalendářním roce. Bydlištěm na území České republiky se pak rozumí stálý byt (vlastní, pronajatý), který má fyzická osoba kdykoliv k dispozici a za okolností jejího osobního a rodinného stavu, z nichž lze usuzovat na její **úmysl trvale se v něm zdržovat, tj. žije-li v něm rovněž např. s manželem/manželkou, dětmi či zda byt je využíván v návaznosti na její ekonomické aktivity (zaměstnání).**

Pokud by fyzická osoba byla zároveň považována i za daňového rezidenta Ukrajiny dle jejích vnitrostátních předpisů, je třeba pro určení daňového rezidentství vycházet z kritérií uvedených v čl. 4 odst. 2 smlouvy o zamezení dvojího zdanění mezi Českou republikou a Ukrajinou (Sbírka zákonů č. 103/1999, včetně protokolu k ní – Sb.m.s. č. 12/2016). Kritéria zde uvedená se použijí v pořadí, v jakém jsou zde uvedena, tj. prvním rozhodujícím kritériem je existence stálého bytu. **V případě, že fyzická osoba má stálý byt v obou smluvních státech, tak se pro určení státu daňové rezidence použije kritérium střediska životních zájmů, což je místo, k němuž má fyzická osoba užší osobní a hospodářské vztahy** (např. kde žije manžel a děti, kde má

majetek, kde provozuje zájmovou činnost, apod.). V situaci, kdy by nebylo možné určit daňové rezidentství ani na základě střediska životních zájmů, použije se kritérium obvyklého zdržování se, pak kritérium státního občanství a posledním kritériem je dohoda smluvních států.

Zaměstnanec statut daňového rezidentství prohlašuje sám, proto by měl být schopen sdělit a doložit všechny rozhodné skutečnosti. V případě pochybností zaměstnavatele ohledně možného rezidentství v České republice je možné zaměstnance - poplatníka odkázat na místně příslušný finanční úřad v České republice, který může na základě žádosti poplatníka, po posouzení všech okolností, **vydat daňovým rezidentům České republiky potvrzení o daňovém domicilu**. Příslušnost finančního úřadu k vyřízení žádosti se řídí adresou bydliště nebo obvyklého pobytu poplatníka.

Bližší informace k problematice daňového rezidentství a vydávání potvrzení o daňovém domicilu lze nalézt rovněž pod následujícím odkazem [Informace Generálního finančního ředitelství k vydávání potvrzení o daňovém domicilu | Daňový domicil a legalizace - ověřování dokumentů | Mezinárodní spolupráce \(financnisprava.cz\) \(anglická verze / English version\)](#).

V případě, že poplatník v průběhu zdaňovacího období neučiní u svého zaměstnavatele prohlášení, pak nemůže z příjmů vyplácených zaměstnavatelem uplatnit žádnou měsíční slevu na dani ani měsíční daňové zvýhodnění na děti podle § 35d zákona o daních z příjmů. Pokud bude s poplatníkem bez učiněného prohlášení uzavřena dohoda o provedení práce s příjmem do 10 000 Kč měsíčně, pak bude z příjmu ze závislé činnosti srážena daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou podle zvláštní sazby daně stejně jako v případě dohody o pracovní činnosti s příjmem do 3 500 Kč měsíčně.